

četrtek 7. aprila 2022

P9_TA(2022)0126

Pravica do popravila**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. aprila 2022 o pravici do popravila (2022/2515(RSP))**

(2022/C 434/13)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/771 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb za prodajo blaga ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o prodaji blaga),
  - ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/770 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalne vsebine in digitalnih storitev ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o digitalnih vsebinah),
  - ob upoštevanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o okoljsko primerni zasnovi),
  - ob upoštevanju Direktive 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu (v nadaljnjem besedilu: direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) ⁽⁴⁾, zlasti Priloge I,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. novembra 2020 K trajnostnemu enotnemu trgu za podjetja in potrošnike ⁽⁵⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. februarja 2021 o novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo ⁽⁶⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 4. julija 2017 o daljši življenjski dobi za izdelke: koristi za potrošnike in podjetja ⁽⁷⁾,
  - ob upoštevanju vprašanja za Komisijo o pravici do popravila (O-000010/2022 – B9-0010/2022),
  - ob upoštevanju člena 136(5) in člena 132(2) Poslovnika,
  - ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov,
- A. ker je Parlament večkrat ⁽⁸⁾ poudaril, da je treba potrošnikom zagotoviti pravico do popravila kot ključni steber agende za krožno gospodarstvo v okviru evropskega zelenega dogovora, saj bi z njo spodbujali učinkovitejšo in bolj trajnostno rabo virov, preprečili in zmanjšali nastanek odpadkov ter spodbujali daljšo oziroma ponovno uporabo izdelkov in ekonomijo delitve, hkrati pa krepili pravice in blaginjo potrošnikov;
- B. ker je Komisija v pismu o nameri ⁽⁹⁾, ki dopolnjuje govor o stanju v Uniji 2021, napovedala zakonodajni predlog o pravici do popravila kot eno od ključnih pobud za leto 2022, in ker bi bilo treba pri sprejemanju tega predloga paziti, da je tesno usklajen s povezanimi zakonodajnimi pobudami, kot sta pobuda za trajnostne izdelke in pobuda o krepitvi vloge potrošnikov pri zelenem prehodu, saj imajo vse tri skupni cilj, in sicer bolj trajnostne izdelke in vzorce potrošnje;

⁽¹⁾ UL L 136, 22.5.2019, str. 28.

⁽²⁾ UL L 136, 22.5.2019, str. 1.

⁽³⁾ UL L 285, 31.10.2009, str. 10.

⁽⁴⁾ UL L 149, 11.6.2005, str. 22.

⁽⁵⁾ UL C 425, 20.10.2021, str. 10.

⁽⁶⁾ UL C 465, 17.11.2021, str. 11.

⁽⁷⁾ UL C 334, 19.9.2018, str. 60.

⁽⁸⁾ Resolucija z dne 25. novembra 2020 K trajnostnemu enotnemu trgu za podjetja in potrošnike; resolucija z dne 10. februarja 2021 o novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo.

⁽⁹⁾ Evropska komisija, Stanje v Uniji 2021 – Pismo o nameri, 15. september 2021.

četrtek 7. aprila 2022

- C. ker je Komisija začela javno posvetovanje z zaključkom 5. aprila 2022, o trajnostni porabi blaga – spodbujanju popravila in ponovne uporabe; ker namerava Komisija predlagati direktivo o spremembi direktive o prodaji blaga in razmišlja, da bi predlagala ločen zakonodajni akt o pravici do popravila;
- D. ker direktiva o digitalnih vsebinah in direktiva o prodaji blaga vsebujeta celovita okvira, ki zajemata bistvene elemente potrošniškega pogodbenega prava, kot so zahteve glede skladnosti s pogodbo in pravna sredstva, ki so na voljo potrošnikom v primeru neskladnosti, vključno z določbami o popravilu, zamenjavi, vzpostavitvi skladnosti digitalnih vsebin ali storitev, znižanju kupnine in odpovedi pogodbe, pa tudi pravila o glavnih načinih uveljavljanja takih pravnih sredstev in tržnih garancijah;
- E. ker 79 % državljanov EU meni, da bi bilo treba od proizvajalcev zahtevati, da olajšajo popravilo digitalnih naprav ali nadomeščanje njihovih posameznih delov; ker bi 77 % državljanov EU raje popravilo svoje naprave, kot pa jih zamenjalo; ker bi lahko bila podjetja, ki se ukvarjajo s popravili, vir lokalnih delovnih mest in posebnega strokovnega znanja v Evropi;
- F. ker je kriza zaradi covid-19 pokazala, da je treba vzpostaviti nove in odpornejše poslovne modele ter podpirati evropska podjetja, zlasti mala in srednja podjetja, mikropodjetja in samozaposlene;
- G. ker bi pravica do popravila, ki bi bila potrošnikom zagotovljena, bistveno pospešila industrijski prehod v Evropi ter okrepila njeno odpornost in odprto strateško avtonomijo; ker je lahko spodbujanje popravil vir gospodarskih in socialnih priložnosti na področju podjetništva in ustvarjanja delovnih mest; ker trajnostni izdelki koristijo podjetjem in potrošnikom, saj povečujejo povpraševanje po trajnostnem blagu in njegovo ponudbo;
- H. ker potrošniki zaradi številnih ovir ne morejo izbrati popravila, med drugim ker nimajo razpoložljivih informacij ali dostopa do nadomestnih delov, ker ne obstajata standardizacija in interoperabilnost ali zaradi drugih tehničnih ovir ter zaradi stroškov popravila;
- I. ker so e-odpadki najhitreje rastoči tok odpadkov na svetu in ker je bilo leta 2019 zavrženih več kot 53 milijonov ton elektronskih odpadkov;
1. poudarja, da bi morala dejanska pravica do popravila vključevati vidike življenjskega cikla izdelkov, obravnavati pa bi jo morali znotraj različnih medsebojno povezanih področij politike, vključno z zasnovo izdelkov, ključnimi etičnimi načeli proizvodnje, standardizacijo, obveščanjem potrošnikov, kamor sodi tudi označevanje glede popravljivosti ter življenjske dobe, če je to mogoče in ustrezno, pravicami potrošnikov in jamstvi ter javnimi naročili;
  2. poudarja, da mora biti pobuda o pravici do popravila sorazmerna in stroškovno učinkovita, temeljiti mora na dokazih ter zagotoviti, da bodo načela trajnostnosti, varstva potrošnikov in visoko konkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva uravnotežena, da bodo lahko vsi deležniki izkoristili priložnosti, povezane z zelenim prehodom;
  3. poudarja, da bi z dejansko pravico do popravila morali ustvariti precejšnje konkurenčne prednosti za evropska podjetja, vendar jim pri tem ne bi smeli naložiti nikakršnega nesorazmernega finančnega bremena, hkrati bi morali spodbujati inovacije in naložbe v trajnostne tehnologije, pri tem pa upoštevati razvoj trga in spreminjajoče se potrebe potrošnikov;

Zasnova izdelkov, ki trajajo dlje in jih je mogoče popraviti

4. pozdravlja namero Komisije, da sprejme pobudo za trajnostne izdelke, s katero bo pregledala direktivo o okoljsko primerni zasnovi in razširila njeno področje uporabe na izdelke, povezane z energijo;
5. opozarja, da je proizvodnja skladnih, trajnostnih in varnih izdelkov ena od temeljnih prednosti enotnega trga EU, ki koristi tako potrošnikom kot podjetjem; poziva Komisijo, naj od proizvajalcev zahteva, da izdelke zasnujejo tako, da bodo trajali dlje, da jih bo mogoče varno popraviti ter da bodo njihovi deli zlahka dostopni in odstranljivi;
6. poudarja, da je treba končnim uporabnikom in neodvisnim ponudnikom popravil zagotoviti boljši dostop do nadomestnih delov in navodil za uporabo v razumnem času in po razumni ceni za obdobje, ki ustreza pričakovani življenjski dobi izdelka;

četrtek 7. aprila 2022

7. poziva Komisijo, naj preuči možnost, da se v prihodnjo direktivo o okoljsko primerni zasnovi s širšim področjem uporabe vključijo zahteve glede trajnosti in popravil; poudarja, da je treba temeljito analizirati zahteve za vsak izdelek posebej, da bi za vsakega določili najustreznejše, pri čemer na primer ugotavlja, da bi modularna zasnova olajšala popravila in podaljšala življenjsko dobo nekaterih izdelkov, pri drugih pa bi z modularno zasnovo ali obveznostjo zagotavljanja popravljivosti lahko ogrozili njihovo trajnost;

8. poudarja, da so bili leta 2019 sprejeti številni izvedbeni ukrepi na podlagi direktive o okoljsko primerni zasnovi, s katerimi so bili uvedeni obvezno obdobje za zagotavljanje nadomestnih delov in najdaljši dobavni roki ter zahteve glede zasnove za razstavljanje/sestavljanje sestavnih delov; zato poziva Komisijo, naj razširi področje uporabe teh ukrepov na druge kategorije izdelkov, vključno z izdelki, ki niso povezani z energijo, pri čemer naj upošteva njihove posebnosti;

9. opozarja, da je dostop do informacij o popravilih in vzdrževanju za vse akterje v sektorju popravil ključnega pomena, da bi se potrošnikom omogočil boljši dostop do storitev popravil; zato vztraja, da bi morala dejanska „pravica do popravila“ za akterje v sektorju popravil, vključno z neodvisnimi serviserji, in potrošnike pomeniti, da imajo zagotovljen brezplačen dostop do potrebnih informacij o popravilih in vzdrževanju, vključno z informacijami o diagnostičnih orodjih, nadomestnih delih, programski opremi in posodobitvah, potrebnih za popravila in vzdrževanje; opozarja na pomen inovativnega poslovnega okolja in spoštovanja poslovnih skrivnosti;

10. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti blagu z digitalnimi elementi; zlasti poudarja, da morajo biti posodobitve programske opreme na voljo za minimalno obdobje v skladu z direktivo o digitalnih vsebinah; vztraja, da bi bilo treba potrošnike ob nakupu v celoti obvestiti o razpoložljivosti posodobitev; dodaja, da bi morale biti posodobitve funkcionalnosti reverzibilne in ne bi smele zmanjšati učinkovitosti; ugotavlja, da bi lahko prakse, ki neupravičeno omejujejo pravico do popravila ali povzročajo zastaranje, šteli za nepošteno poslovne prakse in jih dodali v Prilogo I k direktivi o nepoštenih poslovnih praksah;

Opolnomočenje potrošnikov za izbiro popravljivih izdelkov

11. meni, da je boljše obveščanje potrošnikov o popravljivosti izdelkov ključno, da bi se jim omogočila dejavnejša vloga v krožnem gospodarstvu; meni, da bi se bolje obveščeni potrošniki lahko bolj ozaveščeno odločali o nakupu, kar bi lahko trg usmerilo k bolj popravljivim izdelkom; zato pozdravlja napovedano pobudo Komisije za krepitev vloge potrošnikov pri zelenem prehodu;

12. poudarja, da bi morali potrošniki na prodajnem mestu prejeti zanesljive, jasne in lahko razumljive informacije o trajnosti in popravljivosti izdelka, da bi lahko primerjali in prepoznali najbolj trajnostne izdelke, ki so na voljo na trgu; poziva Komisijo, naj predlaga usklajena pravila za takšne informacije za potrošnike, ki naj med drugim vključujejo informacije o lestvicah popravljivosti, ocenjeni življenjski dobi, nadomestnih delih, storitvah popravil in obdobju, v katerem bi bile na voljo posodobitve programske opreme v primeru blaga z digitalnimi elementi, pri čemer naj upošteva zahteve glede varnosti potrošnikov; ugotavlja, da so lahko te informacije koristne zgolj, če so na voljo ob nakupu;

13. poleg tega poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo podatki o izdelkih temeljili na standardiziranih meritvah, na primer za trajnost, in naj začne razvijati standarde, če še ne obstajajo;

14. poudarja, da je znak EU za okolje ključen za spodbujanje industrije k uvedbi politik označevanja, ki potrošnikom omogoča ključne informacije o življenjski dobi blaga, in hkrati za uravnoteženje med obveznostmi podjetij in močnimi pozitivnimi komercialnimi spodbudami za krepitev zaupanja potrošnikov; vendar ugotavlja, da gre le za prostovoljen sistem označevanja;

15. poziva Komisijo, naj v novi zakonodaji o izdelkih in pri reviziji direktive o okoljsko primerni zasnovi oceni možnost za uveljavitev zahteve, da proizvajalci poskrbijo za pametno označevanje, kot so kode QR in digitalni potni listi za izdelke; poziva, naj se pobude, kot je evropski digitalni potni list za izdelke, razvijajo uravnoteženo in v tesnem sodelovanju z industrijo in ustreznimi deležniki, pri čemer je treba zlasti upoštevati načelo sorazmernosti in posebno pozornost nameniti upoštevanju potreb malih in srednjih podjetij;

četrtek 7. aprila 2022

16. vztraja, da bi morali potrošniki, ki kupujejo izdelke prek spleta, prejeti informacije, primerljive s tistimi ob nakupu zunaj spleta, in da bi morale države članice spremljati in zagotavljati, da spletni prodajalci na svojih spletnih mestih in pri ponujanju svojih izdelkov na spletnih tržnicah zagotovijo potrebne informacije;

17. poziva Komisijo, naj pripravi zakonodajni predlog za spodbujanje uporabe zelenih javnih naročil; meni, da bi morali biti izdelki, ki so ponovno uporabljani, popravljani, predelani oziroma obnovljeni, ter drugi izdelki in rešitve, ki so gospodarni z energijo in viri ter ki imajo v svoji življenjski dobi čim manjši okoljski vpliv, v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora privzeta izbira v vseh javnih naročilih, če pa ne bi bili prednostna izbira, bi se moralo uporabiti načelo „upoštevanje ali pojasni“;

18. poziva Komisijo in nacionalne organe, naj lokalnim in regionalnim organom, podjetjem in združenjem pomagajo izvesti kampanje ozaveščanja potrošnikov o podaljševanju življenjske dobe izdelkov, zlasti z zanesljivimi in jasnimi informacijami, svetovanjem ter storitvami, kot so vzdrževanje, popravila in ponovna uporaba, ter jih pri tem finančno podpirajo;

19. poziva Komisijo in države članice, naj razvijejo finančne spodbude za storitev popravil, da bi bila popravila ugodna in privlačna za potrošnike;

Krepitev pravic potrošnikov in jamstev za daljšo uporabo blaga

20. poudarja, da lahko evropski potrošniki v skladu z direktivo o prodaji blaga in direktivo o digitalnih vsebinah zahtevajo, da se blago, ki so ga kupili, popravi oziroma se zagotovi skladnost digitalnih vsebin in storitev; poudarja, da imajo potrošniki v skladu z direktivo o prodaji blaga sicer pravico do izbire med popravilom in zamenjavo blaga z napako, vendar bi bila popravila v številnih primerih izbira, ki je bolj gospodarna z viri in podnebno nevtralna; ugotavlja, da potrošniki v praksi običajno izberejo zamenjavo namesto popravila, kar gre morda pripisati visokim stroškom popravil; poudarja, da bi morala zamenjava izdelka ostati alternativa, če se potrošnik in prodajalec s tem strinjata, saj popravilo lahko predolgo traja;

21. zato poziva Komisijo, naj v svoji pobudi o pravici do popravila predlaga vrsto ukrepov za spodbujanje potrošnikov, proizvajalcev in trgovcev, da se odločijo za popravilo namesto zamenjave; poudarja, da bi morala Komisija v teh predlogih vedno upoštevati najvišjo možno raven varstva in blaginje potrošnikov;

22. ugotavlja, da bi lahko v prihodnjo revizijo direktive o prodaji blaga med drugim vključili ukrepe za spodbujanje potrošnikov k izbiri popravila namesto zamenjave, na primer obveznost, da se med popravilom nekaterih izdelkov zagotovi nadomestni izdelek; meni, da bi bilo treba za spodbujanje popravila izdelkov nagraditi potrošnike, ki se namesto zamenjave raje odločijo za popravilo; meni, da bi jih z daljšim jamstvom morda spodbudili k izbiri popravila namesto zamenjave; dodaja, da bi morali prodajalci potrošnike vedno enakovredno obvestiti o vseh možnostih, ki so jim na voljo, vključno s pravico do popravila in povezanimi jamstvenimi pravicami;

23. poziva Komisijo, naj preuči, ali se lahko uvede mehanizem skupne odgovornosti proizvajalca in prodajalca v primeru neskladnosti izdelka;

24. ugotavlja, da sedanji pravni okvir iz direktive o prodaji blaga določa minimalno obdobje odgovornosti za blago z napako, ki traja le dve leti, in spodbuja države članice, naj ga podaljšajo; poudarja, da gre za pravilo o minimalni uskladitvi in da le omejeno število držav članic določa daljše obdobje; zato meni, da bi bilo treba pri reviziji direktive o prodaji blaga predlagati tudi podaljšanje garancijske dobe za več kot dve leti za nekatere kategorije izdelkov; poleg tega ugotavlja, da je pomembno, da se popolnoma uskladi garancijska doba;

25. poziva Komisijo, naj oceni, v kolikšni meri bi bilo mogoče predlagati pravico do popravila, da bi lahko tržni udeleženci ponudili enostaven in cenovno ugoden dostop do popravil tudi po izteku garancijske dobe;

četrtek 7. aprila 2022

26. poudarja, da bi morala vsak predlog spremljati ustrezna ocena učinka, ki bi med drugim vključevala ustrezne analize stroškov in koristi za potrošnike in podjetja, primerjavo najboljših praks na nacionalni ravni in z državami, ki niso članice EU, ter količinsko opredeljen učinek na splošno blaginjo potrošnikov, okolje in podjetja, vključno z malimi in srednjimi podjetji; poziva Komisijo, naj zagotovi informacije o stroških popravil za podjetja EU na enotnem trgu; poudarja, da je treba zagotoviti vse ustrezne informacije in predlagati merljive kazalnike za merjenje učinka morebitne prihodnje zakonodaje;

27. opozarja, da trenutno ni posebnih pravil za popravilo predelanega ali obnovljenega blaga; poziva Komisijo, naj predlaga ukrepe, ki bodo nagrajevali trgovce, ki bodo omogočali popravila predelanega ali obnovljenega blaga, kar bo povečalo zaupanje potrošnikov; poziva Komisijo, naj razmisli o opremi, kot so števci uporabe, in o prepovedi uničenja neprodanega blaga, da bi olajšali ponovno uporabo in popravilo izdelkov;

o

o o

28. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.
